

Statenvoorstel 69/14 A

Voorgestelde behandeling

Statencommissie : commissie voor Economische Zaken en Bestuur,
21 november 2014

PS-vergadering : 12 december 2014

Onderwerp

Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen

Datum

28 oktober 2014

Documentnummer

GS: 3656765

PS: 3687840

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

De Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen is een samenvoeging en actualisatie van de Code Sturing in Samenwerkingsrelaties en Nota Deelnemingen, “ van Nutsbedrijf naar deelneming van publiek belang” uit 2010. Nieuwe accenten zijn: (1) het scherper sturen op verbonden partijen met meerdere sturingslijnen (‘dubbele petten’), (2) meer en adequatere sturingsinformatie voor Provinciale Staten en (3) meer aandacht voor inkoop (Maatschappelijk verantwoord ondernemen, Social Return, Launching Customer) en integriteit.

Het voorstel

1. De Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen vaststellen en daarin te kiezen voor:
 - 1.1 Een integratie en actualisatie van de ‘Nota Deelnemingen’ en ‘Code Sturing in Samenwerkingsrelaties’.
 - 1.2 Het scherper sturen op verbonden partijen door:
 - zorgvuldige ex-ante analyse bij nieuwe verbonden partijen,
 - scheiding van bestuurlijke rollen bij verbonden partijen met meerdere sturingslijnen, tenzij .. ,
 - in beginsel geen Statenleden in aansturing verbonden partij,
 - monitoring en evaluatie van bestaande verbonden partijen.
 - 1.3 Meer en adequatere sturingsinformatie voor Provinciale Staten in de vorm van:

Datum

28 oktober 2014

Documentnummer

GS: 3656765

PS: 3687840

- een indicator voor ‘beleid’, ‘governance’ en ‘financiën’ in de paragraaf Verbonden Partijen (vanaf begroting 2015),
- inhoudelijke indicatoren per verbonden partij (vanaf begroting 2016),

1.4 Meer aandacht voor inkoop (Maatschappelijk verantwoord ondernemen, Social Return en Launching Customer) en integriteit.

2. De Nota Deelnemingen “van Nutsbedrijf naar deelneming van publiek belang” Provinciale Staten 4 februari 2011 intrekken.

Aanleiding

Er is onder meer bij Provinciale Staten behoefte aan een geactualiseerde nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen die de beide nota's vervangt.

De behoefte is gelegen in:

- Het in één nota beschrijven van de afwegingen rondom samenwerkingsrelaties en de uitwerking daarvan bij verbonden partijen, voor wat betreft sturing en verantwoording.
- Ontwikkelingen, kansen om ons heen waar het provinciaal bestuur maximaal op in wil kunnen spelen. De verwachting bestaat dat om in het concept van netwerksturing flexibel te kunnen opereren met het kunnen aangaan van verschillende vormen van samenwerking de effectiviteit wordt verhoogd.
- Verzoeken uit de samenleving om deel te nemen in een samenwerking. Burgers organiseren delen van het maatschappelijk leven (energie, zorg, welzijn, cultuur) en vragen in een aantal gevallen om onze samenwerking. Hiervoor is een actueel afwegingskader nodig.
- De behoefte om het sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden van en op de Verbonden Partijen te optimaliseren, inclusief de rolverdeling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten; met name bij samenwerkingsvormen met meerdere sturingslijnen (‘dubbele petten’) is een optimalisatieslag nodig;
- De Financiële Verordening: onderhavige nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen draagt bij aan een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de begroting.

Datum

28 oktober 2014

Documentnummer

GS: 3656765

PS: 3687840

Bevoegdheid

De vaststelling van de Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen past in de kaderstellende bevoegdheid van Provinciale Staten.

Doel

Het doel van de Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen is om in één document helderheid te bieden ten aanzien van de kaders en randvoorwaarden die gelden wanneer de provincie Noord-Brabant een samenwerking aangaat, invult en beëindigt. En welke rolverdeling daarbij geldt tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.

Argumenten

1.1 Hiermee wordt in samenhang het afwegingskader samenwerkingsrelaties en de uitwerking daarvan gepresenteerd.

Eind 2010 zijn de Code Sturing en de Nota Deelnemingen vastgesteld. De Code Sturing gaat in op de verschillende vormen van samenwerking en biedt een afwegingskader voor deze vormen. De Nota Deelnemingen is op te vatten als een uitwerking van de Code Sturing op het vlak van Deelnemingen.

De Code Sturing is door Gedeputeerde Staten vastgesteld en ter kennisneming aan Provinciale Staten aangeboden. De Nota Deelnemingen is door PS vastgesteld. Met de onderhavige nota wordt zowel het afwegingskader voor samenwerkingsvormen als ook de uitwerking voor privaatrechtelijke en publiekrechtelijke samenwerkingsvormen (vnl. op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) door Provinciale Staten als kader vastgesteld. Kernvragen van de Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen zijn:

- Wanneer en onder welke voorwaarden gaat de provincie Noord-Brabant een samenwerking aan?
- Hoe is de bevoegdheidsverdeling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten?
- Hoe vindt de sturing en verantwoording plaats?
- Wanneer wordt een samenwerking beëindigd?

Datum

28 oktober 2014

Documentnummer

GS: 3656765

PS: 3687840

1.2 Er is een optimalisatieslag nodig bij meerdere sturingslijnen ('dubbele petten').
Er is bij Verbonden Partijen in een aantal gevallen sprake van meerdere sturingslijnen. In die gevallen is de Provincie Noord-Brabant zowel (mede-)eigenaar als ook bijvoorbeeld opdrachtgever of subsidieverstrekker. Deze rollen kunnen met elkaar conflicteren en kunnen leiden tot financiële, juridische en bestuurlijke risico's. Situaties met meerdere sturingslijnen kunnen niet altijd worden vermeden.

Het leidt wel tot 4 gevolgtrekkingen:

1. *Zorgvuldige ex-ante risico-analyse bij nieuwe verbonden partijen*

De initiële keuzes ten aanzien van de vorm van de interventie, de oprichting van een eventuele nieuwe verbonden partij en het vormgeven van de governance-afspraken zijn zeer bepalend voor het verdere verloop. Dit speelt des te meer bij meerdere, elkaar al dan niet beïnvloedende, sturingslijnen. Een en ander leidt er toe dat de provincie Noord-Brabant -nog meer dan voorheen- aan de voorkant zal investeren in een zorgvuldige analyse waarbij het inschatten van de risico's een grote rol speelt. Voor het bepalen en beoordelen van de risico's dient vooraf bij iedere nieuwe samenwerking een business case en ontwerp van de governance te worden opgesteld, waarbij – in samenwerking met een onafhankelijke (interne of externe) derde – een risico-inventarisatie van alle financiële en niet – financiële risico's, zoals juridische, aansprakelijkheids- en imago-risico's wordt uitgevoerd.

2. *Scheiding van bestuurlijke rollen, tenzij*

Het gegeven dat er sprake is van meerdere, elkaar beïnvloedende sturingslijnen betekent dat de bestuurlijke en ambtelijke rolverdeling nader moet worden bezien. Het uitgangspunt hierbij is dat bij meerdere sturingslijnen in relatie tot één verbonden partij de verschillende rollen door of onder verantwoordelijkheid van verschillende gedeputeerden worden uitgevoerd. De eigenaarslijn of rol in een dagelijks en algemeen bestuur wordt dan gescheiden van de rol van subsidieverstrekker of opdrachtgever. Dit draagt bij aan expliciete afwegingen binnen het college van Gedeputeerde Staten. De ambtelijke ondersteuning wordt hier op afgestemd.

Datum

28 oktober 2014

Documentnummer

GS: 3656765

PS: 3687840

Indien een nadere analyse uitwijst dat de rollen niet conflicteren en er bovendien versterking kan plaatsvinden door het in één hand te leggen, kan met voldoende onderbouwing er voor worden gekozen om de meerdere sturingslijnen in de handen van één bestuurder te leggen. Hierbij zullen op ambtelijk niveau voldoende ‘checks and balances’ worden ingebouwd.

3. In beginsel geen Statenleden in aansturing Verbonden Partij

In lijn met de generieke rolverdeling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten is het uitgangspunt is dat leden van Provinciale Staten geen rol spelen in de aansturing van Verbonden Partijen. Het invullen van een uitvoerende rol bij een van de Verbonden Partijen bemoeilijkt een objectieve uitvoering van de controlerende rol van Provinciale Staten.

4. Monitoring en evaluatie van bestaande verbonden partijen.

De provincie Noord-Brabant zal de monitoring en evaluatie van alle bestaande verbonden partijen en de daarmee gemaakte governance-afspraken intensiveren. De hieruit voortvloeiende gewenste verbeteringen worden—zo nodig in overleg met andere partijen- doorgevoerd. Gedeputeerde Staten zullen dezelfde analyse bij de huidige verbonden partijen toepassen.

Het beleid om stringenter om te gaan met een scheiding van de bestuurlijke rollen bij meerdere sturingslijnen is nog niet geïmplementeerd. In voorkomende gevallen moet die implementatie na het vaststellen van deze nota plaatsvinden.

1.3 Provinciale Staten heeft om hun controlerende rol te kunnen uitvoeren betere informatie nodig.

In aan vulling op de wettelijke vereisten van de paragraaf Verbonden Partijen wordt Provinciale Staten meer en adequatere sturingsinformatie geboden in de vorm van:

1) Het ‘stoplichtmodel’ in de paragraaf Verbonden partijen : Voor elke Verbonden Partij wordt voor de indicatoren ‘Beleid’, ‘Governance’ en ‘Financiën’ in rood, oranje of groen de stand van zaken aangegeven.

Deze indicatoren zijn reeds in de begroting 2015 opgenomen.

Datum

28 oktober 2014

Documentnummer

GS: 3656765

PS: 3687840

- Groen -> deelneming voldoet aan provinciale doelstellingen en bevat geen bijzondere financiële risico's.
- Oranje -> deelneming vraagt op onderdelen om aandacht of bevat mogelijke bijzondere financiële risico's
- Rood -> deelneming voldoet niet aan provinciale doelstellingen of bevat bijzondere financiële risico's en vergt actieve inzet provincie.

2) Kern prestatie indicatoren en kritieke succesfactoren

In navolging van de 4 fondsen in het kader van de 2e tranche Investeringsagenda zullen voor de relevante verbonden partijen zogenoemde Kern Prestatie Indicatoren worden benoemd (KPI's). Het zijn indicatoren die met elkaar een beeld geven van de verhouding tussen de bereikte prestaties en de gebruikte middelen. Dit wordt gemonitord ten opzichte van de geplande prestaties. Daarnaast worden ook kritieke succesfactoren (KSF) benoemd. Deze KSF' en geven in het bijzonder aan welke sturingsvariabelen bepalend zijn voor het daadwerkelijk bereiken van het doel. Op deze wijze zal 2 keer per jaar worden verantwoord (2e burap en jaarrekening). Voor de 4 fondsen zijn deze vanaf de begroting 2015 opgenomen en voor de overige partijen vindt dat plaats vanaf de begroting 2016.

Daarnaast zal de eerder gepresenteerde uitwerking van Risicomanagement en Weerstandsvermogen (juni 2014) worden toegepast op de Verbonden Partijen.

In het kader van de actieve informatie plicht informeren Gedeputeerde Staten Provinciale Staten regelmatig in het kader van de actieve informatieplicht over de gang van zaken bij de betreffende Verbonden Partijen voor zover mogelijk en voor zover als van toepassing moet worden geacht.

1.4 Op deze wijze worden uitgangspunten die de provincie zelf in acht neemt, ook uitgevoerd door de Verbonden Partijen.

De provincie Noord-Brabant heeft een aantal uitgangspunten geformuleerd die ze bij haar eigen uitvoeringsactiviteiten in acht neemt. Dit heeft betrekking op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, Social Return, Launching Customer en Bibob/integriteitstoets. De eerste drie krijgen met name via het inkoopbeleid vorm.

Datum

28 oktober 2014

Documentnummer

GS: 3656765

PS: 3687840

Inkoopbeleid

De Provincie Noord-Brabant heeft haar Inkoopbeleid in december 2013 geactualiseerd.

Provincie Noord-Brabant zal bij haar Verbonden Partijen het Inkoopbeleid zoveel mogelijk bevorderen. Bij een meerderheidsbelang van de provincie Noord-Brabant is de invloed daarbij uiteraard veel groter dan in het geval van een minderheidsbelang. In het laatste geval is overleg met de andere deelnemers cruciaal.

De provincie Noord-Brabant wil in relatie tot de verbonden partijen – naast de geldende generieke regels- de aandacht vestigen op :

- Maatschappelijk verantwoord ondernemen,
- Social Return
- Launching Customer.

Bibob/integriteitstoets

De provincie Noord-Brabant hecht veel waarde aan integriteit van personen en ondernemingen met wie een samenwerkingsrelatie is of wordt aangegaan. Gedeputeerde Staten passen de Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) toe wanneer dat mogelijk is. Deze toepassing moet voorkomen dat de provincie Noord-Brabant onbewust en/of ongewild criminele activiteiten faciliteert. Indien de wet Bibob niet kan worden toegepast kan, indien daar redenen voor zijn, de provincie Noord-Brabant de integriteit toetsen van de partijen waarmee beoogd wordt een samenwerkingsrelatie aan te gaan. Indien het bibob-onderzoek dan wel de integriteitstoets daartoe aanleiding geeft, worden samenwerkingsafspraken niet gemaakt en of worden gemaakte afspraken heroverwogen.

De verbonden partijen, zoals de BOM en het GOB, die in naam van de provincie Noord-Brabant deelnemen in andere partijen en of subsidies verlenen passen ook een dergelijke integriteitstoets toe.

2 De inhoud van de nota Deelnemingen “van Nutsbedrijf naar deelneming van publiek belang” Provinciale Staten 4 februari 2011 is overgenomen in de onderhavige nota.

Datum

28 oktober 2014

Documentnummer

GS: 3656765

PS: 3687840

Kanttekeningen

N.v.t.

Financiën

N.v.t.

Europese en internationale zaken

Er zijn geen staatsteunaspecten verbonden aan het vaststellen van deze nota. De aspecten van staatsteun van Verbonden Partijen zijn op hoofdlijnen beschreven in de Nota.

Planning

Na de vaststelling van de Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen zal het college van Gedeputeerde Staten haar uitwerkingsnota en implementatieplan vaststellen. Dit zal in het eerste kwartaal van 2015 plaatsvinden.

Bijlagen

1. Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk mw. ir. A.M. Burger

Auteur: A.F. Meulepas, ameulepas@brabant.nl, (06) 2774 5053
Eenheid Directeur Strategie en Beleid/Cluster Economie en
Internationalisering